

HENSTILLINGER

KOMMISSIONENS HENSTILLING (EU) 2020/648

af 13. maj 2020

om vouchers, som passagerer og rejsende får som alternativ til tilbagebetaling af aflyste rejse- og transporttjenester i forbindelse med covid-19-pandemien

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 292, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den 30. januar 2020 erklærede Verdenssundhedsorganisationen udbruddet af covid-19 for »en folkesundhedsmæssig krisesituation af international betydning«, og den 11. marts 2020 erklærede den udbruddet for en pandemi ⁽¹⁾. Siden den 1. marts 2020 har det haft stadig mere alvorlige og omfattende konsekvenser for indenlandsk og international rejseaktivitet, både forretnings- og fritidsrejser, i Europa og i resten af verden.
- (2) Covid-19-pandemien har medført internationale rejseforbud og advarsler eller restriktioner ved grænserne. Dette har ført til et meget stort antal aflysninger, og mange borgere har ikke været i stand til at rejse. De hidtil usete verdensomspændende rejserestriktioner ⁽²⁾ har stort set bragt rejser i Europa og mange andre steder i verden til ophør. Dette har alvorlige konsekvenser for operatører, arrangører af pakkerejser («arrangører») og leverandører af andre turistydelse, der indgår som en del af pakkerejser.
- (3) Samtidig har mange passagerer og rejsende været påvirket af krisens økonomiske konsekvenser og har oplevet, at deres indkomst er blevet mindre grundet indskrænkningen af den økonomiske aktivitet, hvilket påvirker både arbejdsgivernes og arbejdstagernes fremtidsudsigter ⁽³⁾.
- (4) EU's rejse- og turismesektorer melder om et fald i antallet af bookinger i størrelsesordenen 60-90 % sammenlignet med samme periode sidste år. De rejsendes anmodninger om tilbagebetaling grundet aflysninger overstiger langt antallet af nye bookinger. Ifølge foreløbige skøn fra Sammenslutningen af Nationale Rejsebureauer og -arrangører i Europa (ECTAA) kan covid-19-pandemien medføre tab på 30 mia. EUR (et fald på 60 %) i første kvartal af 2020 og 46 mia. EUR (et fald på 90 %) i andet kvartal sammenlignet med den omsætning, der forventedes på grundlag af tidligere år.
- (5) Operatører inden for alle transportformer står over for et kraftigt fald i deres virksomhed og en næsten fuldstændigt standsning af deres aktiviteter. Dette fører til reduceret cashflow, som skyldes covid-19-pandemien ⁽⁴⁾.
- (6) Opfyldelsen af betingelserne og kriterierne for, at inddæmningsforanstaltningerne kan ophæves, afhænger i høj grad af data, som udvikler sig over tid, herunder epidemiologiske data. Der findes følgelig ikke nogen klar tidsplan ⁽⁵⁾ for ophævelsen af nedlukningsforanstaltningerne, som vil gøre det muligt fuldt ud at genoptage aktiviteterne inden for transport og turisme.

⁽¹⁾ <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/events-as-they-happen>

⁽²⁾ Ifølge Verdensturistorganisationen (UNWTO) er der restriktioner på 96 % af verdens rejsemål (se UNWTO's første rapport om emnet af 16. april 2020 »COVID-19 related travel restrictions — a global review for tourism«).

⁽³⁾ Indikatoren for økonomiske forventninger (ESI) fra april 2020 viser den største månedlige nedgang i ESI, der nogensinde er registreret (siden 1985) med et fald på 67,0 og 65,8 for henholdsvis euroområdet og Unionen. Indikatoren for beskæftigelsesforventninger (EEI) faldt i april 2020 til sit laveste niveau nogensinde (63,7 i euroområdet og 63,3 i Unionen). Se https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys/latest-business-and-consumer-surveys_en

⁽⁴⁾ F.eks. ca. – 90 % af lufttrafikken sammenlignet med tallene for et år siden (kilde: Eurocontrol), – 85 % af passagertransporten med jernbane over lange distancer og – 80 % af den regionale passagertransport med jernbane (herunder i forstæderne). Dertil kommer en international passagertransport med jernbane, der næsten står stille (kilde: CER) og et fald på mere end – 90 % for krydstogts- og passagerskibe medio april sammenlignet med sidste år (kilde: EMSA).

⁽⁵⁾ Se den fælles europæiske køreplan for ophævelse af covid-19-inddæmningsforanstaltningerne af 15. april 2020 på https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/european-roadmap-lifting-coronavirus-containment-measures_da.

- (7) I Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 ⁽⁶⁾, forordning (EF) nr. 1371/2007 ⁽⁷⁾, forordning (EU) nr. 1177/2010 ⁽⁸⁾ og forordning (EU) nr. 181/2011 ⁽⁹⁾ («EU's forordninger om passagerrettigheder») er der fastsat passagerrettigheder i tilfælde af aflysninger. I tilfælde af, at en operatør aflyser, skal denne tilbyde passagerne valget mellem tilbagebetaling (refusion) eller omlægning af rejsen ⁽¹⁰⁾. Eftersom omlægning af rejsen er svær at tilbyde under de nuværende omstændigheder, står valget i realiteten mellem forskellige former for tilbagebetaling.
- (8) Tilbagebetaling af billetens fulde pris skal finde sted inden for syv dage efter passagerens anmodning i tilfælde af luft- og søtransport og transport ad indre vandveje. For bustransport er det 14 dage efter, at tilbuddet er fremsat, eller anmodningen er modtaget, og for jernbanetransport en måned efter anmodningen. Ifølge EU-lovgivningen kan tilbagebetaling finde sted i form af penge eller en voucher. Tilbagebetaling i form af en voucher er dog kun mulig, hvis passageren er indforstået hermed ⁽¹¹⁾.
- (9) I Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2302 ⁽¹²⁾ («pakkerejsedirektivet») er det fastsat, at rejsende, hvis deres pakkerejse bliver aflyst pga. »uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder«, har ret til fuld refusion af alle betalinger for pakkerejsen hurtigst muligt og under alle omstændigheder senest 14 dage efter, at aftalen om pakkerejsen er opsagt. Arrangøren kan i den forbindelse tilbyde den rejsende tilbagebetaling i form af en voucher. Denne mulighed fratager dog ikke den rejsende retten til at blive tilbagebetalt i penge.
- (10) Hvis der foretages ændringer af en aftale om en pakkerejse (f.eks. udskydelse), eller der tilbydes en erstatningspakkerejse ⁽¹³⁾, og hvis disse ændringer eller erstatningspakkerejsen resulterer i, at den rejsende accepterer en pakke af en ringere værdi eller kvalitet ⁽¹⁴⁾ eller opsiger aftalen ⁽¹⁵⁾, kan arrangøren også tilbyde en voucher, forudsat at den rejsende ikke fratages deres ret til tilbagebetaling i penge.
- (11) Den 18. marts 2020 vedtog Kommissionen en fortolkningsvejledning om EU's forordninger om passagerrettigheder i lyset af covid-19-krisens udvikling ⁽¹⁶⁾. Kommissionen mindede her om, at passagerer har ret til at vælge mellem tilbagebetaling i form af penge og tilbagebetaling i form af en voucher.
- (12) Den 19. marts 2020 offentliggjorde Kommissionen på sit websted ⁽¹⁷⁾ en uformel vejledning i anvendelsen af pakkerejsedirektivet i forbindelse med covid-19, hvor det bekræftes, at den rejsende har ret til fuld refusion, men hvor det også slås fast, at det er muligt for den rejsende at acceptere en voucher.

⁽⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (EUT L 46 af 17.2.2004, s. 1).

⁽⁷⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1371/2007 af 23. oktober 2007 om jernbanepassagerers rettigheder og forpligtelser (EUT L 315 af 3.12.2007, s. 14).

⁽⁸⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1177/2010 af 24. november 2010 om passagerers rettigheder ved sørejser og rejser på indre vandveje og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 (EUT L 334 af 17.12.2010, s. 1).

⁽⁹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 181/2011 af 16. februar 2011 om buspassagerers rettigheder og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 (EUT L 55 af 28.2.2011, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Artikel 7, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004, artikel 16, stk. 1, litra a), i forordning (EF) nr. 1371/2007, artikel 18, stk. 1, litra b), i forordning (EU) nr. 1177/2010 og artikel 19, stk. 1, litra b), i forordning (EU) nr. 181/2011.

⁽¹¹⁾ Artikel 7, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004, artikel 16, stk. 1, litra a), i forordning (EF) nr. 1371/2007, artikel 18, stk. 1, litra b), i forordning (EU) nr. 1177/2010 og artikel 19, stk. 1, litra b), i forordning (EU) nr. 181/2011.

⁽¹²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2302 af 25. november 2015 om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer samt om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU og om ophævelse af Rådets direktiv 90/314/EØF (EUT L 326 af 11.12.2015, s. 1).

⁽¹³⁾ Se artikel 11 i pakkerejsedirektivet.

⁽¹⁴⁾ Se artikel 11, stk. 4, i pakkerejsedirektivet.

⁽¹⁵⁾ Se artikel 11, stk. 5, i pakkerejsedirektivet.

⁽¹⁶⁾ EUT C 89I af 18.3.2020, s. 1.

⁽¹⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_info_ptd_19.3.2020.pdf offentliggjort på Kommissionens websted om reaktionen på covid-19 https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/travel-and-transportation_en.

- (13) De talrige aflysninger, der er fulgt i kølvandet på covid-19-pandemien, har ført til en uholdbar cashflow- og indtægtssituation for transport- og rejsesektorerne. Arrangørernes likviditetsproblemer forværres af det faktum, at de skal tilbagebetale pakkens fulde pris til den rejsende, mens de ikke altid selv rettidigt modtager tilbagebetaling af forudbetalte tjenester, der indgår som en del af pakken. Dette kan i realiteten føre til en urimelig fordeling af byrden blandt operatørerne i rejsøkosystemet.
- (14) Hvis arrangører eller operatører bliver insolvente, er der risiko for, at mange rejsende og passagerer ikke modtager nogen refusion overhovedet, da deres krav mod arrangørerne og operatørerne ikke er beskyttet. Det samme problem kan opstå i virksomhedssammenhæng, hvor arrangører modtager en voucher som tilbagebetaling for forudbetalte tjenester fra operatører, som senere hen bliver insolvente.
- (15) Hvis vouchers gøres til et mere attraktivt alternativ til tilbagebetaling i penge, vil det øge accepten heraf blandt passagerer og rejsende. Det vil være med til at lette operatørers og arrangørers likviditetsproblemer og kan i sidste ende føre til en bedre beskyttelse af passagerers og rejsendes interesser.
- (16) Vouchers bør i den forbindelse beskyttes i tilfælde af operatørers eller arrangørers insolvens. En sådan beskyttelse kan ydes inden for private eller offentlige rammer og bør være tilstrækkeligt effektiv og solid. Den bør som minimum dække vouchere med de egenskaber, som er beskrevet i denne henstilling.
- (17) Disse egenskaber bør navnlig omfatte minimumsgyldighedsperioden, varigheden af den periode, ved hvis udløb rejsende eller passagerer har ret til at vælge tilbagebetaling for vouchere med en gyldighedsperiode, der er længere end minimumsperioden, og betingelserne for tilbagebetalingen, når vouchere ikke er blevet indløst. De bør også omfatte de forskellige tjenester, som voucheren kan anvendes til, den periode, hvor voucheren kan anvendes, og muligheden for at overføre voucheren. Yderligere egenskaber kan også overvejes for at gøre vouchere mere attraktive.
- (18) Udstedelsen af en voucher kan på samme måde som i forbindelse med tilbageførsler til kreditkort føre til dobbelt refusion. Når rejsende eller passagerer vælger at modtage en voucher, bør operatøren derfor videregende disse oplysninger til arrangøren, rejsebureauet eller anden mellemmand.
- (19) Med henblik på at gøre vouchere mere attraktive for passagerer og rejsende kan medlemsstaterne overveje at indføre ordninger til støtte for operatører i rejse- og transportsektorerne i overensstemmelse med Unionens statsstøtteregler. De kunne f.eks. oprette særlige garantiordninger for vouchere på grundlag af traktatens artikel 107, stk. 3, litra b). Derudover kunne medlemsstaterne støtte operatører i rejse- og transportsektorerne ved at yde de minimis-støtte i overensstemmelse med Kommissionens forordning (EU) nr. 1407/2013 ⁽¹⁸⁾.
- (20) Medlemsstater, der yder støtte til operatører i rejse- og transportsektorerne for at sikre opfyldelsen af tilbagebetalingskrav, der følger af covid-19-pandemien, bør sikre, at sådanne ordninger finder anvendelse på alle passagerer eller rejsende, som er omfattet af pakkerejsedirektivet eller de relevante EU-forordninger om passagerrettigheder, uanset hvilken leverandør af tjenesteydelser der er tale om.
- (21) For så vidt angår eventuelle yderligere likviditetsbehov hos operatører inden for rejse- og transportsektorerne vedtog Kommissionen den 19. marts 2020 midlertidige rammebestemmelser for statslige foranstaltninger til støtte for økonomien under det nuværende covid-19-udbrud ⁽¹⁹⁾ på grundlag af traktatens artikel 107, stk. 3, litra b), med henblik på at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse af økonomien i medlemsstaterne. Den 3. april ⁽²⁰⁾ og den 8. maj 2020 ⁽²¹⁾ blev de midlertidige rammebestemmelser ændret for at dække yderligere støtteforanstaltninger.
- (22) De midlertidige rammebestemmelser finder i princippet anvendelse på alle sektorer og virksomheder, herunder transportselskaber og rejseselskaber, og deri anerkendes transport og rejser som værende blandt de mest berørte områder. Rammebestemmelserne har til formål at afhjælpe den likviditetsmangel, som virksomhederne står over for, ved for eksempel at tillade direkte tilskud, statsgaranterede lån og subsidierede offentlige lån. For at sikre en hurtig behandling af hastende likviditetsbehov, navnlig hos små og mellemstore virksomheder, kan

⁽¹⁸⁾ Kommissionens forordning (EU) nr. 1407/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte (EUT L 352 af 24.12.2013, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Meddelelse fra Kommissionen »Midlertidige rammebestemmelser for statslige foranstaltninger til støtte for økonomien under det nuværende covid-19-udbrud« (EUT C 911 af 20.3.2020, s. 1).

⁽²⁰⁾ Meddelelse fra Kommissionen »Ændring af de midlertidige rammebestemmelser for statslige foranstaltninger til støtte for økonomien under det nuværende covid-19-udbrud« (EUT C 1121 af 4.4.2020, s. 1).

⁽²¹⁾ Meddelelse fra Kommissionen »Ændring af de midlertidige rammebestemmelser for statslige foranstaltninger til støtte for økonomien under det nuværende covid-19-udbrud« (EUT C 164 af 13.5.2020, s. 3).

medlemsstaterne yde et rentefrit lån på op til en nominal værdi af 800 000 EUR pr. virksomhed, stille garantier for lån, der dækker 100 % af risikoen, eller stille egenkapital til rådighed. De midlertidige rammebestemmelser giver desuden mulighed for støtte til at dækning af likviditetsbehov ud over de 800 000 EUR pr. virksomhed i form af garantier og rentetilskud med forbehold af bl.a. betingelser vedrørende mindstepriser. I den forbindelse kan medlemsstaterne beslutte at yde støtte til operatører i rejse- og transportsektorerne for at sikre, at de tilbagebetalingskrav, der skyldes udbruddet af covid-19, er opfyldt, og derigennem sikre beskyttelse af passagerernes og forbrugernes rettigheder og ligebehandling af passagerer og rejsende.

- (23) Da det er nødvendigt at beskytte de lige konkurrencevilkår i det indre marked, vil Kommissionen i den forbindelse tage hensyn til de beslutninger, som medlemsstaterne allerede har truffet om tildeling af støtte til luftfartssektoren, med henblik på at sikre, at supplerende støtte til de samme støttemodtagere ikke fører til overkompensation.
- (24) Endelig kan medlemsstaterne, efter at en transportør eller en rejsearrangør er gået konkurs, beslutte at imødekomme tilbagebetalingsanmodninger fra passagerer eller rejsende. En sådan dækning af tilbagebetalingskrav vil kun være til gavn for passagerer eller rejsende og ikke for virksomheder. Den vil derfor ikke udgøre statsstøtte og kan således gennemføres af medlemsstaterne uden Kommissionens forhåndsgodkendelse.
- (25) Kommissionen er klar til at bistå og rådgive medlemsstaterne vedrørende statsstøttespørgsmål i forbindelse med udformningen af sådanne foranstaltninger.
- (26) Medlemsstaterne og operatørerne bør opfordres til at gøre brug de eksisterende EU-ordninger til understøttelse af virksomhedernes aktiviteter og likviditetsbehov.
- (27) For at opnå den størst mulige virkning af denne henstilling bør alle interesserede parter informeres herom og tilskyndes til dens gennemførelse —

VEDTAGET DENNE HENSTILLING:

GENSTAND

1. Denne henstilling vedrører vouchere, som operatører eller rejsearrangører kan tilbyde passagerer eller rejsende som et alternativ til tilbagebetaling i penge, og som passagerer eller rejsende frivilligt kan vælge at tage imod i følgende tilfælde:
  - a) ved aflysninger foretaget af operatører eller arrangører fra den 1. marts 2020 af årsager, der er forbundet med covid-19-pandemien, og i forbindelse med anvendelsen af følgende bestemmelser:
    - 1) artikel 8, stk. 1, litra a), sammenholdt med artikel 7, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004
    - 2) artikel 16, litra a), sammenholdt med artikel 17, stk. 2 og 3, i forordning (EF) nr. 1371/2007
    - 3) artikel 19, stk. 1, litra b), i forordning (EU) nr. 1177/2010
    - 4) artikel 18, stk. 1, litra b), i forordning (EU) nr. 181/2011
    - 5) artikel 12, stk. 3 og 4, i direktiv (EU) 2015/2302.
  - b) ved ændringer af aftaler eller opsigelser fra den 1. marts 2020 af årsager, der er forbundet med covid-19-pandemien, og i forbindelse med anvendelsen af artikel 11, stk. 4, og 5, i direktiv (EU) 2015/2302.

BESKYTTELSE MOD INSOLVENS

2. For at bidrage til at gøre vouchere til et attraktivt og pålideligt alternativ til tilbagebetaling i penge bør der være en tilstrækkeligt effektiv og solid beskyttelse mod, at operatører eller arrangører bliver insolvente, der som minimum omfatter vouchere med de egenskaber, som er beskrevet i punkt 3-12.

ANBEFALEDE EGENSKABER FOR VOUCHERS

3. Vouchere bør have en gyldighedsperiode på mindst 12 måneder.
Uden at det berører punkt 5 bør operatører og arrangører automatisk og senest 14 dage efter udløbet af gyldighedsperioden tilbagebetale voucherbeløbet til den pågældende passager eller rejsende, hvis ikke voucheren er blevet indløst. Dette gælder også for tilbagebetaling af voucherens resterende beløb, hvis den tidligere er blevet delvist indløst.
4. Hvis vouchere har en gyldighedsperiode, der er længere end 12 måneder, bør passagerer og rejsende senest have ret til at anmode om at få pengebeløbet tilbagebetalt 12 måneder efter udstedelsen af den pågældende voucher. De bør til enhver tid derefter have samme ret, for så vidt andet ikke er bestemt i gældende lovbestemmelser om tidsbegrænsning.
Operatører og arrangører kunne overveje at gøre det muligt at få tilbagebetalt værdien af vouchere på et tidligere tidspunkt end 12 måneder efter udstedelsen, hvis den pågældende passager eller rejsende anmoder herom.
5. Passagerer og rejsende bør kunne anvende vouchere til betalinger for alle nye bookinger, der er foretaget før deres udløbsdato, selv om betalingen eller tjenesteydelsen finder sted efter denne dato.
6. Passagerer og rejsende bør kunne anvende vouchere til betaling af enhver form for transporttjenester eller pakkerejser, som tilbydes af operatøren eller arrangøren ⁽²²⁾.
7. På betingelse af at de er til rådighed og uanset eventuelle prisforskelle:
  - bør operatører sikre, at vouchere giver passagererne mulighed for at rejse på den samme rute under de samme ydelsesbetingelser som i den oprindelige booking
  - bør arrangører sikre, at vouchere giver de rejsende mulighed for at booke en pakkerejse med samme type tjenesteydelser eller af tilsvarende kvalitet som den annullerede pakke.
8. Operatører og arrangører bør overveje at udvide muligheden for at anvende vouchere til bookinger hos andre enheder, der udgør en del af den samme koncern.
9. Er den aflyste transporttjeneste eller pakkerejse blevet booket gennem et rejsebureau eller en anden mellemmand, bør operatører og arrangører tillade, at vouchere også anvendes til nye bookinger gennem det samme rejsebureau eller den samme mellemmand.
10. Vouchere til transporttjenester bør kunne overdrages til en anden passager uden yderligere omkostninger. Vouchere til pakkerejser bør også uden yderligere omkostninger kunne overdrages til en anden rejsende, hvis udbyderne af de tjenester, der indgår i pakken, er indforstået med, at overførslen finder sted uden yderligere omkostninger.
11. For at gøre vouchere mere attraktive kunne arrangører og operatører overveje at udstede vouchere med en højere værdi end det, der er blevet betalt for den oprindeligt bookedede pakkerejse eller transporttjeneste, f.eks. via et yderligere kontant beløb eller yderligere delydelser.
12. Gyldighedsperioden og alle de tilknyttede rettigheder bør fremgå af voucherne. De bør udstedes på et varigt medium ⁽²³⁾, såsom i en e-mail eller på papir.

SAMARBEJDE MELLEM PARTERNE

13. Hvis passageren har bestilt transportydelsen gennem et rejsebureau eller en anden mellemmand, eller hvis transportydelsen var en del af en pakkerejse, bør operatøren underrette rejsebureauet, mellemmanden eller arrangøren, hvis pågældende passager eller rejsende vælger at modtage en voucher.

⁽²²⁾ Dertil skal bemærkes, at rettighederne i henhold til artikel 16, litra a), sammenholdt med artikel 17, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1371/2007 og artikel 18, stk. 3, i forordning (EU) nr. 1177/2010 kan påberåbes under alle omstændigheder.

⁽²³⁾ I pakkerejsedirektivets artikel 3, nr. 11, defineres »varigt medium« som »ethvert medium, som sætter den rejsende eller den erhvervsdrivende i stand til at lagre oplysninger rettet personligt til vedkommende på en sådan måde, at de er tilgængelige i en under hensyn til oplysningernes formål tilstrækkelig periode, og som giver mulighed for uændret gengivelse af de lagrede oplysninger.

14. De forskellige erhvervsdrivende i transport- og rejseværdikæden bør samarbejde i god tro og tilstræbe en retfærdig fordeling af byrderne som følge af covid-19-pandemien.

STØTTEFORANSTALTNINGER

Statsstøtte

15. Medlemsstaterne kan beslutte, om de vil indføre særlige ordninger for at yde støtte til erhvervsdrivende i rejse- og transportsektorerne for at sikre, at de tilbagebetalingskrav, der rejses som følge af covid-19-pandemien, imødekommes, og de kan træffe beslutninger om tidspunktet for og typen af de foranstaltninger, de ønsker at iværksætte. Ved udformningen af sådanne ordninger bør medlemsstaterne sikre, at de er til gavn for alle passagerer eller rejsende uanset leverandøren af tjenesteydelserne.
16. Med henblik på at begrænse de negative virkninger for passagerer eller rejsende under covid-19-pandemien bør medlemsstaterne aktivt overveje at oprette garantiordninger for vouchere med henblik på at sikre, at passagerer eller rejsende får godtgjort deres udgifter i tilfælde af, at udstederen af voucheren bliver insolvent.

For så vidt som sådanne garantiordninger reducerer den økonomiske risiko for passagerer eller rejsende, når de accepterer vouchere, og øger sandsynligheden for, at de vælger sådanne vouchere i stedet for at få pengene refunderet, hvilket forbedrer de erhvervsdrivendes likviditet, giver foranstaltningerne de berørte operatører en fordel i form af likviditetslettelse, og de udgør således statsstøtte.

Sådanne foranstaltninger vil ikke være omfattet af de midlertidige rammebestemmelser, men de kan anmeldes direkte af medlemsstaterne i henhold til traktatens artikel 107, stk. 3, litra b), og de vil blive genstand for en individuel vurdering. I denne vurdering vil Kommissionen i givet fald acceptere, at den statslige garanti dækker 100 % af voucheres værdi for at sikre fuld beskyttelse af alle passagerer og rejsende, og den vil samtidig tage hensyn til andre relevante bestemmelser i afsnit 3.2 i de midlertidige rammebestemmelser ⁽²⁴⁾ for at sikre støttens proportionalitet.

17. Hvis erhvervsdrivende i rejse- og transportsektorerne har behov for generel likviditetsstøtte, kan medlemsstaterne også beslutte at indføre ordninger for at yde dem en sådan støtte. Hvis denne støtte ikke ydes på markedsvilkår, kan der være tale om statsstøtte, og støtten bør da anmeldes til Kommissionen.

De midlertidige rammebestemmelser er grundlaget for en sådan likviditetsstøttes forenelighed med reglerne, således at erhvervsdrivende i rejse- og transportsektorerne bl.a. får mulighed for at modtage en sådan støtte i form af offentlige garantier eller subsidierede lån til dækning af deres faktiske likviditetsbehov i perioder på 18 måneder for SMV'er og 12 måneder for store virksomheder ⁽²⁵⁾ — under forudsætning af en behørig begrundelse.

18. Medlemsstaterne kan, efter at en transportør eller en rejsearrangør er gået konkurs, beslutte at imødekomme tilbagebetalingsanmodninger fra passagerer eller rejsende.

I det omfang tilbagebetalingen finder sted efter afviklingen og dermed ikke medfører en likviditetslettelse for rejse- eller transportoperatøren — som ikke længere vil udøve nogen økonomisk aktivitet — men kun kommer passagerer eller rejsende til gode, er der ikke tale om statsstøtte. Denne type ordninger kan derfor indføres af medlemsstaterne, uden at Kommissionen skal godkende dem på forhånd.

Støtte til SMV'er under Den Europæiske Investeringsfond

19. Kommissionen henstiller til, at medlemsstaterne tilskynder finansielle formidlere til at overveje at anvende covid-19-støtten under Cosmes lånegarantifacilitet, som er blevet lanceret af Den Europæiske Investeringsfond og Europa-Kommissionen, og andre lignende ordninger, der er iværksat af Den Europæiske Investeringsbank-Gruppen. Gennem disse ordninger kan dedikeret likviditet og arbejdskapital til SMV'er/midcapselskaber anvendes til at imødekomme virksomhedernes likviditetsbehov som følge af covid-19-pandemien, herunder til tilbagebetalingen for annullerede billetter.

⁽²⁴⁾ I henhold til afsnit 3.2 i de midlertidige retningslinjer kan der gives offentlige lånegarantier i en begrænset periode.

⁽²⁵⁾ Punkt 25.d og 27.d i de midlertidige rammebestemmelser.

Investeringsinitiativet som reaktion på coronaviruset

20. Kommissionen henstiller til, at medlemsstaterne overvejer at anvende støtte til arbejdskapital til SMV'er i rejse- og transportsektorerne i forbindelse med den yderligere fleksibilitet, der stilles til rådighed inden for rammerne af EU's samhørighedspolitik gennem investeringsinitiativet som reaktion på coronaviruset. I den forbindelse kan arbejdskapital til SMV'er anvendes til at afhjælpe virksomhedernes likviditetsbehov som følge af covid-19-pandemien, herunder omkostningerne i forbindelse med aflysninger.

FREMME AF GENNEMFØRELSEN AF DENNE HENSTILLING

21. Forbruger- og passagerorganisationer på EU-plan og nationalt plan bør opfordre rejsende og passagerer til i stedet for at få tilbagebetalt pengebeløb at acceptere vouchere, der har de egenskaber og nyder godt af den beskyttelse mod insolvens, der er beskrevet i denne henstilling.
22. Erhvervs-, forbruger- og passagerorganisationer på EU-plan og nationalt plan og medlemsstaternes myndigheder, herunder deres nationale håndhævelsesorganer, bør bidrage til at informere alle berørte parter om denne henstilling og samarbejde om dens gennemførelse.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. maj 2020.

På Kommissionens vegne
Adina VĂLEAN
Medlem af Kommissionen
